

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ДЕРЖАВНИХ БОРГОВИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

студент гр. Е-01 Іскаков А.А.

В Україні впродовж останніх декількох років операції з державними облигаційними інструментами набули значних обсягів. Причому особливо швидкими темпами зростав обіг цих паперів на вторинному ринку. Такий хід подій зробив проблематику обігу державних облигацій актуальною як для забезпечення зростання потреб уряду у додаткових коштах для фінансування видатків держави, так і для регулювання ліквідності ринку грошей.

Для вдосконалення структури та підвищення ліквідності державних боргових цінних паперів, а також з метою послаблення ризиків інвестування в них Кабінет Міністрів і Національний банк почали розробляти нові фондові інструменти, які покликані посилити зацікавленість інвесторів в українських державних боргових цінних паперів. Так, у 2011 році Міністерство фінансів розмістило на внутрішньому ринку такі нестандартні фондові інструменти, як амортизаційні облигації, облигації, що можуть погашатись довгостроково, та новий вид облигацій – облигації, що індексуються відповідно до змін валютного курсу гривні щодо долара США. Виведення на фондовий ринок таких облигацій має на меті зростання конкурентоспроможності й ліквідності державних боргових цінних паперів, послаблення ризиків інвестування в них та розширення інструментальної бази для фінансових інвестицій.

Ліквідність українського ринку державних цінних паперів поки що залишається невисокою. Зокрема, ціни, за якими укладаються угоди, мають значний рівень волатильності як у межах конкретного інструменту, так і в межах ринку в цілому. Причини криються у зниженні загальної ліквідності національної грошово-кредитної системи та в недостатніх можливостях хеджування ризиків та їх розподілу між похідними цінними паперами.

Структура облигацій внутрішньої державної позики (ОВДП) включає:

- звичайні купонні та дисконтні облигації (зокрема облигації, з якими Національний банк проводить операції з двостороннього котирування, - 92,1%);

- амортизаційні облигації (зокрема облигації, випущені для повернення податку на додану вартість, - 5,4%);

- облигації з можливістю довгострокового погашення – 0,2%;

- облигації, індексовані відповідно до змін валютного курсу, - 2,3%.

Останній вид цінних паперів був уперше розміщений у жовтні 2011 року, завдяки чому значно зросла результативність аукціонів Міністерства фінансів з розміщення боргових цінних паперів.

На вітчизняному ринку державних облигацій досі не обертаються такі боргові інструменти, як державні облигації з плаваючою відсотковою ставкою

та облігації, індексовані відповідно до рівня інфляції, тому він є недостатньо диверсифікованим. Частка таких інструментів на світових ринках коливається від 3 до 40%. Їх введення наблизить український фондовий ринок до вирішення завдань щодо зростання привабливості державних цінних паперів.

Крім підвищення ліквідності і оновлення структури українських ОВДП, ключовим пунктом розвитку внутрішнього ринку боргового ринку є продовження терміну вільного обігу державних облігацій. На сьогодні ліквідними є цінні папери з терміном погашення до трьох років. Однією з вагомих причин цього є підвищена ризиковість довгострокових інвестицій в українські фінансові інструменти. Згладжуванню цих перепонов має сприяти активізація розміщення урядом облігацій, індексованих відповідно до змін валютного курсу гривні. Цей тип облігацій буде дисциплінувати уряд в сфері забезпечення стабільності платіжного балансу і валютного курсу, відкривати банкам-інвесторам можливість хеджування валютних вкладень від ризиків девальвації гривні, а також буде відкривати шлях для діяльності інвесторам, що мають обмеження за вкладками в національній валюті.

Актуальним буде й розміщення державою облігацій, індексованих відповідно до рівня інфляції споживчих цін. Ці інструменти матимуть особливий попит з боку недержавних пенсійних фондів при впровадженні в Україні накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, а також з боку інвестора, який зацікавлений у довгострокових інвестиціях у суверенні цінні папери.

Отже, вихід з кризи ліквідності державних облігаційних запозичень, у якій перебуває Україна внаслідок складних умов світової кризи заборгованостей, потребує запровадження нових, більш гнучких і таких, що зменшують фінансово-інвестиційні ризики боргових інструментів. Необхідним є якісне вдосконалення інструментарію і методів управління й оптимізація структури зовнішніх державних запозичень.

Окрім того, необхідно мобілізувати внутрішні інвалютні кредитні ресурси, для чого доцільним є запровадження розміщення валютних облігацій серед резидентів України.

Науковий керівник: асист. Рожкова Є.Ю.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 304-306.